

TEMA DEL DIA Pàgines 3 a 5

Eleccions 26-A

JUXTAPOSIICIÓ DE PROPOSTES ORGANITZADA PER LA CEA AL CENTRE DE CONGRESSOS

Coincidència en el diagnòstic i poca diferència en les solucions

|| Els cinc candidats es troben per primer cop per exposar els punts bàsics del programa econòmic || La majoria de divergències són sobre qüestions de matís o del tempo amb què cal fer els canvis

IAGO ANDREU*
ANDORRA LA VELLA

La primera trobada dels cinc candidats a cap de Govern de les cinc llistes nacionals que concorreran a les eleccions del 26-A va evidenciar que, més enllà de matisos i d'alguna qüestió molt concreta, no hi ha grans diferències entre les propostes dels diferents partits. Els cinc candidats van coincidir en el diagnòstic i no van evidenciar grans divergències en les solucions aplicables.

Sota el títol de *La CEA pregunta*, la Confederació Empresarial Andorrana (CEA) va voler fer la seva aportació a la cursa electoral donant l'oportunitat als candidats d'exposar els punts bàsics del seu programa econòmic: el deute públic, el model fiscal, les relacions amb Europa, les mesures de reactivació econòmica a curt termini i el model econòmic de futur. Joan Gabriel, Jaume Bartumeu, Eusebi Nomen, Isabel Lozano i Tomàs Pascual van acudir al Centre de Congressos d'Andorra la Vella amb les respostes preparades per a cadascun dels cinc blocs temàtics.

Els cinc candidats van coincidir en assenyalar, amb més o menys veu hemència, que l'actual model econòmic està esgotat i que la sortida de la conjuntura actual passa per aprofundir en les reformes, eliminar la doble imposició i acostar-se a Europa. En els matisos és on rauen les diferències: mentre que el candidat de l'Alternativa, Jaume Bartumeu, va repetir la seva arxiconeguda proposta de buscar l'acord d'associació amb la Unió Europea mentre s'avança de forma decidida cap a l'intercanvi d'informació fiscal que permeti aixecar la doble imposició, el candidat de la Coalició Reformista (CR), Joan Gabriel, va apostar per l'ingrés del Principat a l'Espai Econòmic Europeu (EEE), tal com

► Nomen, Bartumeu, Pascual, Lozano i Gabriel, durant l'acte organitzat per la CEA al Centre de Congressos, ahir.

anàlisi UNA PRÈVIA DEL DEBAT ELECTORAL

► La Confederació Empresarial Andorrana (CEA) no tenia la intenció de fer un debat electoral entre els cinc caps de llista i va assolir amb notable èxit el seu objectiu. Els cinc candidats havien tingut dies per estudiar-se i preparar-se les respostes a les cinc preguntes formulades per la CEA en un format que no permetia entrar a discutir propostes concretes ni encarrar models de país. Els assistents a l'acte van poder conèixer de primera mà algunes de les

principals propostes dels partits en un acte en què la formalitat va ser la nota dominant: intervencions preparades, temps molt delimitat i sense possibilitat de resposta ni per a al·lusions. Els amants de les emocions fortes no poden esperar gaire cosa més de la campanya, ja que els debats electorals a cinc bandes que hi ha previstos es perfilen amb uns condicionants gairebé tan rígids com l'acte d'ahir, amb la diferència que l'acte de la CEA no pretenia ser un debat.

aconsella un estudi recent del Ministeri d'Exteriors.

El cap visible d'Andorra pel Canvi (ApC), Eusebi Nomen, va insistir en la necessitat de prioritzar els acords de doble imposició abans de parlar d'un acostament a Europa. De fet, va ser Nomen qui va fer alguna de les propostes més diferenciades: per exemple, la d'abolir els impostos indirectes i centrar-ho tot en la imposició directa. Aquesta proposta aparta ApC de CR i l'Alternativa, ja que els liberalcentristes propugnen seguir amb el programa de reformes ja iniciat i els socialdemòcrates volen implantar el seu model fiscal, però en tots dos casos es contempla la imposició indirecta a més de la directa.

La candidata dels Verds, Isabel Lozano, va apostar per un missatge més directe que semblava especialment adreçat a l'empresariat que organitzava l'acte. Sense allunyar-se del discurs compartit amb la resta de candidats, de la necessitat d'un model fiscal homologable i d'un acostament a Europa, Lozano va insistir en els problemes socials, com a pas previ a resoldre per posar les bases de la reactivació econòmica. El més nou en la cursa electoral, el candidat d'Unió Nacional de Progrés (UNP), Tomàs Pascual, es va centrar en mesures concretes, especialment adreçades a protegir les empreses del país permetent l'obertura. ■

*iandreu@andorra.elperiodico.com

JOAN GABRIEL

COALICIÓ REFORMISTA

«Demànarem l'ingrés a l'Espai Econòmic Europeu amb la prioritat d'assolir la lliure circulació de serveis amb el mercat comú»

JAUME BARTUMEU

L'ALTERNATIVA

«Cal un pacte d'Estat per assolir un marc econòmic estable, avançar en la societat del coneixement i ajudar a modernitzar les empreses»

EUSEBI NOMEN

ANDORRA PEL CANVI

«El valor afegit per persona ha caigut el 10% aquesta legislatura. Aquest és l'origen de molts dels nostres déficits»

ISABEL LOZANO

ELS VERDS

«Hem d'entendre que l'evasió fiscal és un delictes, com també vam entendre que ho era el contraban, tot i haver-lo practicat durant anys»

TOMÀS PASCUAL

UNIÓ NACIONAL DE PROGRÉS

«Obrirem l'economia en sectors ja presents al país, però les empreses estrangeres que vinguin no podran facturar a Andorra»

LA MATÈRIA DE LES INTERVENCIIONS

PER IAGO ANDREU I MARC RODRIGUEZ

Les cinc preguntes de la CEA

Gabriel, Bartumeu, Nomen, Lozano i Pascual es posicionen respecte al deute públic, el model fiscal, les relacions internacionals, les mesures de reactivació econòmica i la definició del nou model de creixement

1 ¿Què es pot fer per reduir i finançar el deute públic?

El primer dels punts sobre els quals els cinc candidats a cap de Govern es van haver de posicionar ahir va ser la quantificació del deute públic, així com l'evolució que preveuen d'aquest i el finançament que caldria per fer-lo viable. En aquest cas, el candidat liberal, Joan Gabriel, va assenyalar un deu-

te entre comuns i Govern de 725 milions d'euros, que, en tot cas, està per sota la màxima de Maastricht del 60% permès sobre el PIB. A més de la promesa d'invertir el ritme d'inversió pública per sota el 30% del pressupost, Gabriel va calcular que aquest dèficit «continuarà creixent però de forma controlada i

amb transparència» durant els primers dos anys de legislatura, indicant l'emissió de deute públic com a possible via per al seu finançament.

El candidat socialdemòcrata, Jaume Bartumeu, que va criticar la «informació privilegiada de què disposa Gabriel» per calcular el dèficit, va indicar que al deute de més de 700 milions d'euros caldria sumar «els 86 milions d'euros del Centre de Tractament de Residus», una situació agreujada per un creixement anual del deute de set milions, se-

gons va assenyalar. Per fer-hi front, el socialdemòcrata va prometre una amortització de l'endeutament «de 20 a 25 anys» amb la negociació de préstecs i una reducció de la despesa corrent, fent una «reorientació de l'endeutament per arribar a l'equilibri pressupostari» i creant un Institut d'Estadística.

El líder d'ApC, Eusebi Nomen, va incidir en aquest àmbit en el «dèficit de la CASS tant en la branca de vellesa com en la de malaltia» i va assenyalar el «dèficit amagat de 80 mi-

lions» a l'actual pressupost. Com a via del finançament, va indicar el reforç dels bancs i l'atenció en els fons de la CASS de cara al futur.

La candidata dels Verds, Isabel Lozano, va centrar la seva intervenció en la reducció de l'activitat empresarial com a problema prioritari, així com l'augment de l'atur, mentre que el líder d'UNP, Tomas Pascual, va assenyalar l'emissió de deute públic com a via de finançament, sumada a una «millora en la gestió evitant duplicacions».

2 ¿Quin model fiscal preveu, amb quines figures i quina recaptació?

En un dels temes més divergents entre els candidats, el del model fiscal proposat, Gabriel va començar la seva intervenció fent referència a la importància de l'acord duaner per a la supervivència del país, fent un càlcul d'una pressió fiscal del 25% i preveient la creació d'una «figura» el nom de la

qual «podria ser IVA», que es xifri finalment en el 5% i que agrupi els impostos indirectes actuals –preveient tarifes reduïdes de l'1% i ampliables fins al 8%–, a banda d'un impost directe sobre societats, empreses i la renda de no residents del 10%, sempre «amb un criteri molt transparent i simple d'executar». En

el cas de l'Impost sobre la Renda de les Persones Físiques, Gabriel no va tenir temps per explicar el perquè, però sí va concretar que CR no n'és partidària.

Bartumeu, d'altra banda, va indicar que la prioritat socialdemòcrata serà «reequilibrar la imposició indirecta i introduir la imposició directa», amb un IVA «que substitueixi la resta» del 5,5%, que ajudi a contrarestar, entre d'altres, «l'intrusisme d'empreses que vénen de fora» i im-

plementant els guanys i la competitivitat, a més d'eliminar el cànon del 10% en les factures de llum i telèfon, en substitució d'aquest IVA esmenat. Bartumeu va recordar la necessitat d'un acord d'associació amb la UE com a via de millora econòmica.

Nomen va dinamitar el debat «en forma de respostes» en aquest punt, afirmant que «no posarem IVA», ja que es perdria competitivitat i els compradors forans demanarien el seu retorn, un fet que «provocarà

conflicte». Això sí, va defensar una imposició indirecta del 12% sobre els beneficis per tal d'aconseguir l'homologació europea.

Lozano va situar una imposició indirecta «clara i homologable» d'entre el 5 i el 5,5% «per mantenir el diferencial», i una de directa del 10%, així com la recaptació als pisos o locals buits, una demanda també demandada per Pascual, juntament amb un IVA «només sobre les factures cobrades».

3 ¿Quin marc europeu defensa després de la Declaració de París?

A banda de les diferents visions sobre la Declaració de París –única defensada per Gabriel per la seva contribució per «sortir de la llista de l'OCDE i situar-nos al número 50 o 60 dels països no cooperants» a futures classificacions i criticada sobretot per Bartumeu i Nomen pel caràcter unilateral i el

grau de compromisos als quals remet, respectivament–, el debat sobre el grau d'integració a Europa va establir diferents prioritats.

Gabriel va prioritzar «tancar el model fiscal» per tal de ser homologable a Europa i així signar convenis de doble imposició i aconseguir «el mateix respecte en el tracte que la

resta de països», indicant l'accés a l'«Espai Econòmic Europeu» com a la meta a assolir per a una lliure circulació de serveis.

Bartumeu, en aquest cas, va resumir el projecte anunciat des de fa temps i va recordar la importància d'un «acord d'associació» que ofereixi «noves possibilitats a empresaris, treballadors i estudiants» i que, al temps, proporcionaria «més tranquil·litat a les institucions financeres». A més, va afegir-hi la «cooper-

ció transfronterera» com a bàsica i va remetre l'auditori a la necessitat d'un «estatut clar i més favorable als andorrans a l'estranger».

Nomen, d'altra banda, va criticar els «gravíssims errors» en què cau la Declaració de París, sobretot els «terminis irreals marcats» i el «compromís unilateral sense tenir en compte les relacions *ad hoc* que cal fer amb la UE», desplaçant el debat sobre el tipus d'integració un cop quedin signats els convenis de doble

imposició, «no necessàriament primer amb França, sinó amb Holanda, Bèlgica o nous membres» europeus, accedint així al mercat de serveis comunitari.

Lozano va afirmar que «Andorra ha d'estar dins la UE amb un acostament associatiu» i va reiterar la necessitat de deixar de ser paradís, fet que «no ha aportat beneficis a la majoria de gent». Mentre, Pascual va proposar «votar per referèndum l'associació» a la UE.

4 ¿Quines mesures preveu per reactivar l'economia a curt termini?

Les mesures anticrisi i per reactivar l'economia de Gabriel es podrien resumir en la màxima de concedir «ajudes directes sense recels». El candidat liberalcentrista va apostar per una doble via d'ajudes directes, a les persones i a les famílies d'una banda, i a les empreses, de l'altra. El líder de CR va

admetre que aquesta política podria comportar més deute públic, reactivant tots els sectors econòmics.

Bartumeu, per la seva banda, va desgranar un llarg llistat de mesures concretes, algunes de les quals ja formaven part del paquet proposat pels socialdemòcrates a l'octubre i que va ser rebutjat pel Consell. Les mesu-

res de Bartumeu passen per prioritzar la contractació d'empreses andorranes, ajudar a la compra de vehicles eficients i a la rehabilitació d'habitatges, potenciar l'habitatge concertat, ampliar els terminis d'amortització de les hipoteques, pagar les factures del Govern en un màxim de 50 dies, abolir els cànon de l'STA i Fedat, fraccionar en casos justificats el pagament d'impostos, reduir en el 25% la despesa sumptuària, mancomunar serveis, etc.

També Nomen va insistir en la necessitat de contractar amb empreses andorranes, recordant que amb l'obra pública actual «s'està reactivant l'economia espanyola, no l'andorrana». El candidat d'ApC va apostar per uns eixos de desenvolupament com ara les societats anònimes esportives, crear un parc de la sanitat, impulsar l'oci nocturn de qualitat i obrir un casino.

Lozano, per la seva banda, va insistir a deixar de competir amb els

preus baixos i la mà d'obra poc qualificada i passar a polítiques de qualitat i de seguretat laboral. Pel que fa a la marca del sector turístic, la candidata dels Verds va apostar per fer d'Andorra «un exemple de sostenibilitat». Pascual va proposar ajudes a les Pimes, obrir l'economia a sectors ja presents però obligant les empreses que vinguin a exportar, sense poder facturar al país i exonerar de l'IPT la compra del primer habitatge.

5 ¿Quin model econòmic de futur proposa i quins són els seus límits?

A l'hora de definir el nou model de creixement, Gabriel va analitzar l'estat i les perspectives de futur dels sectors tradicionals de l'economia. El sector financer, va dir, està estabilitzat i difícilment creixerà més; el sector de la construcció es manté gràcies a l'obra pública i, per tant, els esforços s'han de centrar en el turisme i, de retruc, en el

comerç. En aquest sentit, Gabriel va apostar per potenciar la diplomàcia econòmica, a través dels agregats comercials de les ambaixades.

El candidat de l'Alternativa va proposar un gran consens polític i un pacte d'Estat per redefinir el model econòmic amb quatre objectius. El primer, fixar un marc estable que doni seguretat jurídica i permeti el

desenvolupament empresarial. El segon, potenciar l'educació i les noves tecnologies per avançar en la societat del coneixement. El tercer, donar suport a la modernització de les empreses. I el quart, avançar en la formació i en el suport al treball de qualitat per acabar amb un model basat en la mà d'obra barata.

Nomen va apostar per «deixar de créixer en quantitat i créixer en productivitat». Segons el candidat d'ApC, en la pèrdua de valor afegit de l'economia hi ha la causa de bo-

na part dels mals del Principat i, per tant, va apostar, no tant per guarir la ferida, sinó per evitar que es torni a produir. En aquest sentit, Nomen va lligar qualsevol creixement demogràfic futur a un augment de la productivitat, l'única manera, va dir, d'eixugar els dèficits existents.

La candidata ecosocialista va apostar per un model sostenible consistent en «viure bé sense fer malbé» i va posar l'èmfasi en les polítiques d'educació, ja que, va dir, el Govern hauria d'assumir part de

la despesa que per a moltes famílies representa enviar els fills a estudiar fora. També va tenir paraules dures cap a l'empresariat, a qui va recordar que les empreses tenen una responsabilitat cap als treballadors i que «ara la feina l'estan perdent els andorrans».

Pascual, per la seva banda, va apostar per atreure turisme d'alt poder adquisitiu i per donar facilitats a l'establiment i la creació d'empreses punteres per evitar «dependre del totxo». =